N°. 71.

BREDASCHE COURANT

DONDERDAG 4 SEPTEMBER.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat de van den Ontvanger bij den Raad ingekomen Rekening der Ontvangsten en Uitgaven dezer Gemeente, over het dienstjaar 1849, met de tot dezelve behoorende bescheiden, gedurende den tijd van veertien dagen, te rekenen van af den 4. September aanstaande, op de Secretarie dezer Gemeente, voor een ieder ter lezing is nedergelegd, en, hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten verkrijgbaar is gesteld.

BREDA, den 1. September 1851.

DE ROY, vt.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD *BREDA*, geven bij deze kennis aan de Ingezetenen dat de Begrooting der Plaatselijke Inkomsten en Uitgaven dezer Gemeente, alsmede de Begrooting der kosten voor de dienstdoende Schutterij, beide voor het jaar 1852, zoo als die aan den Raad is voorgelegd, met de Memoriën van toelichting en bescheiden, gedurende den tijd van veertien dagen, te rekenen van af den 4. September aanstaande, op de Secretarie dezer Gemeente, voor een ieder ter lezing is nedergelegd, en, hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten verkrijgbaar gesteld.

BREDA, den 1. September 1851.

DE ROY,
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1sten September.

Het getal der departementale raden die eene herziening der constitutie verlangen beloopt tot heden 41; vijf daarvan hebben tevens den wensch uitgedrukt, dat art. 45 der constitutie, 't welk de herkiezing van den President der Republiek uitsluit, vervallen worde verklaard; het zijn de departementen Corsica, Creuse, Oise, Opper-Pyreneeën, Seine-en-Marne; vijf andere verlangen de herziening met weglating van het woord *wettige*; vijf en twintig andere alleen onder de bepaling dat de herziening *algemeen en wettig* geschiede.

— De Parijsche *Constitutionnel*, het hoofdorgaan van het Bonapartismus, verzekert dat de Prins *van Joinville* de kandidatuur voor het presidentschap aangenomen heeft, en blijkbaar is dat blad van denkbeeld, dat deze keuze niet weinig voorstanders zal vinden. Immers na gewezen te hebben op het proces te Lyon, op de permanente commissie der Bergpartij en op het dagblad *la Voix du Proscrit*, als getuigende van de stout en vrij optredende zucht tot ommekeering der maatschappij, vervolgt dat blad: «En nu vragen wij, is er nog eene maatschappij in Frankrijk? is het thans bij ons niet eene huishouding, als in de roovers-spelonken ten tijde dat de roovers ze nog niet verlaten hadden om zich aan de staatkunde te gaan wijden? En niettemin zijn er lieden, die nog het bestuur van dit arme land benijden, en die bereid zijn om het nog iets meer te verscheuren, ten einde althans op een troon te zitten! Ja, het schijnt dat wij gisteren van Londen ontvangen; de Prins *van Joinville* meent dat wij nog niet genoeg verdeeld zijn; en hij zal zich kandidaat stellen voor het presidentschap der republiek.

» Het staatsschip zinkt; de bemanning ligt in doodsangst geknield op het dek. Er zijn er, die naar de pompen zouden snellen, en geene andere eer zouden begeeren dan die van het te redden; zóó denkt de Prins *van Joinville* niet; zijne eerzucht is het, te heerschen, al zij het ook over een wrak!"

— De krijgsraad te Lyon heeft den 28sten Augustus uitspraak gedaan, in het regtsgeding tegen *Alph. Gent* en een vijftigtal andere personen, beschuldigd van zamenspanning tot het omverwerpen der regering en het stichten van burgeroorlog. *Gent* en twee anderen zijn veroordeeld tot deportatie; een tot vijftien jaren, vier tot tien jaren en negen tot vijf jaren tuchthuisstraf; negen anderen zijn tot gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren verwezen. Twaalf beschuldigden zijn vrijgesproken. Buitendien zijn van de twaalf bij verstek gevonnisden, vier tot deportatie veroordeeld, vier tot tien jaren tuchthuisstraf, een tot twee jaren en een tot een jaar gevangenisstraf, terwijl twee vrijgesproken zijn.

Het openbaar ministerie had tegen de hoofdbeschuldigden de doodstraf geëischt.

De rust is te Lyon bij de uitspraak evenzeer als in den loop van het regtsgeding bewaard gebleven, waartoe trouwens de overheid krachtige en welberaden maatregelen genomen had.

— Al de veroordeelden wegens de Lyonsche zamenzwering hebben het voornemen te kennen gegeven, om revisie van het vonnis van den krijgsraad te vragen. Intusschen maakt de regering reeds aanstalten om de gevaarlijksten der veroordeelden op behoorlijken afstand van Frankrijk te verwijderen: men verzekert, zegt de *Constitutionnel*, dat te Toulon bevelen zijn gegeven tot uitrusting van het fregat *Pomona*, bestemd om *Gent*, *Ode* en *Longomazino*, die door den krijgsraad te Lyon tot deportatie veroordeeld zijn, naar Noukahiva, in de Stille Zuidzee, over te brengen.

— Van eene Ministeriële zijde wordt het berigt nopens de in vrijheidstelling van *Abd-el-Kader*, als ongegrond, tegengesproken, onder bijvoeging, dat alleen de volksvertegenwoordiging in dezen eene beslissing kan nemen.

— Eenigen tijd geleden is gewag gemaakt van den clown van het Hippodrôme alhier, *Thevelin* geheeten, die met een luchtbal omhoog steeg en daarbij allerlei kunstverrigtingen volvoerde. Deze kunstenaar heeft nu eene verbindtenis voor eene maand aangegaan met een ondernemer van openbare vermakelijkheden te Londen, en zich daarbij verbonden met een condor omhoog te stijgen.

— Het maatschappelijk kapitaal van den onderzeeschen telegraaf tusschen Engeland en Frankrijk is bepaald op 2,500,000 franken, gesplitst in 100,000 aandeelen van 25 franken ieder.

— Men verhaalt, dat alhier, bij het gouvernement, ongunstige berigten van Rome zijn ingekomen. De Paus zou den generaal *Gemeau* eene officiële nota hebben doen ter hand stellen, waarin hij zijne bekommering openbaart over de gebeurtenissen, welke in 1852 kunnen plaats hebben, op grond waarvan hij het vertrek zou vorderen der Fransche troepen uit den Kerkelijken Staat, om die door Oostenrijkers en Napolitanen te doen bezetten.

— Men verneemt, dat eerlang eene Turksche vloot, onder het commando van den capudan-pacha, eenen togt zal ondernemen naar de kust van Frankrijk en zich voor Toulon vertoonen. Dit zou het eerste bezoek zijn van een Turksch eskader aan eene Fransche haven.

— Een schrijven uit Napels van den 21sten dezer houdt in, dat het stadje Barville in het Koningrijk Napels door eene aardbeving is verwoest; bijna alle huizen waren ingestort of verzwolgen, en reeds had men zevenhonderd lijken onder de puinhoopen gevonden.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 56,35; 5 pCt. 94,15; Rom. Leening 74⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten September.

De Bondsvergadering heeft, met meerderheid van stemmen, het voorstel van Oostenrijk en Pruissen, tot handhaving der inwendige zekerheid van Duitschland door middel eener centrale politie, aangenomen, afschoon met enkele wijzigingen, welke echter meer den vorm dan het wezen der zaak betreffen. — De vergadering heeft zich ook met het voorstel tot afschaffing der grondregten vereenigd.

— Naar men uit Berlijn schrijft, zou het lot der Duitsche vloot beslist zijn. Pruissen en Oostenrijk nemen schepen en materiaal over, ieder de helft, en alzoo houdt de vloot op, Bondseigendom te zijn, en wordt particulier eigendom dier groote Mogendheden.

— Zijne Majesteit de Koning van Pruissen heeft Sigmaringen den 26sten verlaten om de reis door het Donaudal naar Ischl voort te zetten; waar hij den 28sten verwacht wordt, na te Heiligenberg een bezoek bij den Vorst *von Fürstenberg* te hebben afgelegd.

Volgens berigten uit Weenen van den 26sten dezer, zou Zijne Majesteit de Keizer van Oostenrijk zich den 28sten van daar naar Ischl begeven, doch aldaar slechts twee dagen vertoeven, ten ware de Koning van Pruissen, met afwijking van zijn oorspronkelijk plan, te dier plaatse een langer verblijf mogt willen houden. — Van Ischl zal de Keizer zich naar Verona begeven, ter bijwoning der groote wapenoefeningen die in de nabijheid dier stad zullen worden gehouden, en waarbij ook de Koning van Würtemberg tegenwoordig zal zijn.

— Eene telegrafische depêche uit Ischl meldt, dat de Koning van Pruissen aldaar den 29sten Augustus was aangekomen, alsmede de Keizer van Oostenrijk in den namiddag van dien dag.

— Volgens berigten uit Konstantinopel, van den 15den, is het geschil tusschen Turkije en Egypte geheel bijgelegd. De Porte heeft het aanleggen van eenen spoorweg tusschen Alexandrië en Caïro goedgekeurd.

Men meldt voorts uit Konstantinopel, dat de Porte verklaard heeft, dat

Kossuth en zijne mede uitgewekenen te Kiutahia voorloopig zouden blijven bewaakt worden. Een gerucht wil echter, dat *Kossuth* en zijne medegezellen heimelijk naar Engeland zouden gevoerd worden. Verscheidene Engelschen moeten zich in den jongsten tijd naar Klein Azië begeven hebben: om deze wegvoering, tegen den wil der Porte, te bewerkstelligen.

ENGELAND.

LONDEN, den 30sten Augustus.

Hare Majesteit de Koningin is op reis naar Schotland, en wordt allerwege met treffende blijken van gehechtheid van de zijde der bevolking ontvangen. In tegenstelling met hetgeen elders, bij voorbeeld in Frankrijk, plaats heeft, doet de Londensche *Times* opmerken dat in Engeland de souverein thans schier zonder militair escorte reist.

— Een der voornaamste Londensche dagbladen, het *Daily News*, berigt dat men het er te Dublin algemeen voor hield, dat het gouvernement besloten had, de wet op het voeren van kerkelijke titels dadelijk in toepassing te brengen, en geregtelijke vervolgingen in te stellen tegen de roomsche geestelijken, die in strijd daarmede titels van een kerkelijk regtsgebied in het vereenigd rijk ontleend, hadden aangenomen.

— Men verzekert dat de meer dan tachtigjarige Koning van Hannover voornemens is eerlang naar Londen te komen, en wel, zooals daarbij gevoegd wordt, ten einde met lord *Palmerston* over middelen te raadplegen om den overwegenden invloed te keer te gaan welken Oostenrijk en Pruissen thans op de overige Duitsche Staten uitoefenen. Wat dien grijzen Vorst ooit ten laste moge zijn gelegd, dit wordt echter, tot zijne eer, door allen erkend, dat hij een der weinige onder vele Europesche Vorsten van onzen tijd is die hun eens gegeven woord nooit geschonden hebben, en zich door geen oproer of bedreiging van oproer hebben laten verschrikken.

— Men weet dat de ondernemers van eene communicatie tusschen de beide Oceanen door Nicaragua, bij de Engelsche kapitalisten weinig of geen ondersteuning gevonden hebben, en dat het mislukken hunner pogingen nog kort geleden in Engelsche dagbladen als zeker gesteld werd. De communicatie is echter tot stand gekomen; de passagiers en goederen, die den 29sten Julij door eene stoomboot uit California te San-Juan del-Sur op de kust van Nicaragua waren aangebragt, hebben in 32 uren langs den nieuw geopenden weg de reis over de landengte afgelegd, en kwamen te New-York aan 29 dagen nadat zij San Francisco verlaten hadden. De Londensche *Times* zegt naar aanleiding hiervan: «Zoo is binnen dertig maanden nadat het vraagstuk der communicatie door Nicaragua een onderwerp van ernstige behandeling is geworden, door de Amerikaansche maatschappij eene overeenkomst met dien Staat gesloten. Zij heeft zich bij een tractaat tusschen Engeland en de Vereenigde Staten bescherming verzekerd. Zij heeft eene linie van de snelste stoombooten op de Stille Zuidzee en op den Oceaan in werking gebragt. Zij heeft opnemingen bewerkstelligd, uit welke bleek dat de hinderpalen die 300 jaren lang de wereld afschrikten van pogingen tot verbinding der beide Oceanen, louter sprookjes waren. Zij heeft in weinige uren 200 passagiers langs eene rivier vervoerd, die gezegd werd door, ondiepten en snellen stroom zelf voor Indische kano's schier onbevaarbaar te zijn. Zij heeft al de onzekerheden en schrikbeelden, die de landengte tot den grooten hinderpaal van een veilig en goedkoop verkeer met Australie maakten, doen verdwijnen. Zij heeft California 8 tot 10 dagen nader bij New-York gebragt. Zij heeft eindelijk zich zelve het uitsluitend genot verzekerd van een handelsverkeer, zoo belangrijk als er zelden ergens was, en de beschikking over vruchtbare gronden, over handelsplaatsen en natuurlijke dokken, waarvan met der tijd de wereldhandel zal gebruik maken. En dit alles is in zoo korten tijd gedaan door eene kleine vereeniging van ondernemers, zonder dat zij, voor zoover wij weten, een enkel prospectus verspreid of een enkel aandeel op de beurs ter plaatsing aangeboden hebben. Het is eene treffende les voor onze kapitalisten."

BELGIE.

BRUSSEL, den 2den September.

De kamer van afgevaardigden heeft in hare zitting van Zrijdag het wetsontwerp tot onderneming of bevordering van openbare werken, zoo als het bij de behandeling der artikelen gewijzigd was geworden, in zijn geheel aangenomen, met 56 tegen 13 stemmen, terwijl 6 leden zich buiten stemming hielden.

Het wets-ontwerp tot goedkeuring der met Nederland gesloten overeenkomst tot opheffing der scheepvaartregten op het gedeelte der Maas hetwelk de grensscheiding tusschen Nederland en België uitmaakt, is door de beide kamers aangenomen.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van Zaturdag heeft de minister van financien, in antwoord op de vraag van een der leden, medegedeeld, dat de speciale commissien, belast met het onderzoek der onderscheidene deelen van het krijgswezen, hare taak bijna afgewerkt hebben, en dat de groote staatscommissie welke, voorgelicht door de rapporten der speciale commissien, alle het krijgswezen betreffende vraagpunten behandelen zal, binnen kort door de regering zal worden benoemd.

— De senaat heeft gisteren de algemeene beraadslagingen over de wet op de successieregten gesloten. De discussie over het geheel der zaak zal echter nog wel voortduren bij de behandeling van het eerste artikel, waarover verscheiden sprekers nog het woord willen voeren. De discussie is in deze zitting zeer levendig geweest. De president, de heer *Dumon-Dumortier*, den voorzitterstoel verlatende, heeft zich met kracht tegen de wet verklaard; schoon persoonlijk tegen de wet gezind, was hij toch niet voornemens geweest het woord te voeren, ten einde alle oorzaak van verdeeldheid tusschen hem en het ministerie te vermijden, maar de tegen hem gerigte aanvallen der ministeriële bladen maakten het voor hem tot eene zaak van eer zich opentlijk te verklaren en te verdedigen. Hij beschuldigde het ministerie van den constitutionnelen weg verlaten te hebben, door dat het de onderhavige wet had aangeboden zonder zijne staatkundige vrienden te raadplegen; het had den senaat willen bedreigen door de hartstogten van 't volk op te wekken, de petitionneringen te bevorderen; ten anderen verklaarde de spreker zich tegen de successieregten in de regte lijn. — De minister van Binnenlandsche zaken, de heer *Rogier*, beantwoordde deze rede, verdedigde de handelingen van 't bewind, doch zich-zelven niet kunnende matigen, noemde hij den heer *Dumon-Dumortier* »onregtvaardig en heftig tegen het bewind," 't geen hem de berisping van den tijdelijken president, den heer *de Baillet*, op den hals haalde; in zijne verdere rede liet hij niet onduidelijk doorstralen, dat zoo de wet door den senaat verworpen wierd, het ministerie den senaat ontbinden zoude.

De heeren *Bagenrieux* en *Savart* hebben een amendement voorgesteld om den beproevingstijd der wet tot op één jaar tijds te verminderen.

— De hertogin-weduwe *van Orléans* is, op hare terugreis naar Duitschland, met hare beide zonen, den graaf *van Parijs* en den hertog *van Chartres*, hier aangekomen, en bereids naar Aken vertrokken.

— Zaturdag is de eerste zitting gehouden van de Nederlandsche en Belgische beoefenaars der Nederlandsche taal- en letterkunde, die te Brussel bijeengekomen zijn.

In het Nederlandsch-Belgisch letterkundig congres wordt ditmaal het voorzitterschap gevoerd door een Belg, den heer *de Brauwer* van Steeland; ondervoorzitters zijn de heeren *de Jager* van Rotterdam, en baron *J. de Saint Genois* van Gent; terwijl de heeren dr. *de Vries* van Groningen en *Ruijsch* van Vlissingen, benevens twee Belgen, de heeren *Stallaert* en *Vandervoort*, tot secretarissen waren benoemd.

De Brusselsche dagbladen deelen van de werkzaamheden der eerste zitting het volgende mede. Dr. *de Jager* van Rotterdam voerde het eerste het woord; hij schetste den tegenwoordigen staat der Nederlandsche orthographie, en betoogde dat het niet noodig is eene eenparige spelling aan te nemen en algemeen te volgen.

De heer *Heremans*, van Gent, las eene verhandeling over de geslachten der zelfstandige naamwoorden volgens het taalgebruik in Nederland en in België.

De heer *van Lennep*, van Amsterdam, voerde het woord om eenige beweringen van den vorigen spreker te wederleggen.

Daarna werd door een der secretarissen een vertoog voorgelezen van den heer *Delecourt* over het invoeren eener eenparige spelling in beide landen.

De heer *Koenen*, van Amsterdam, betoogde dat er behoefte bestaat aan eene historie der taal, en schetste het plan van zoodanig werk.

De heer *Dautzenberg*, van Brussel, sprak over de taalvormen, en wilde de oude taalvormen, in proza of poëzij vroeger in gebruik, weder in zwang gebragt hebben.

De heer *Vandervoort*, van Brussel, drong er op aan dat men den buitenlanders de beoefening der Nederlandsche en Vlaamsche taal, als in de letterkunde, de industrie en den handel onmisbaar, zou trachten aan te bevelen.

De heer *Stallaert*, van Brussel, wilde alle Nederlandsche letterkundigen uitgenoodigd hebben, om elk het eigenaardig woord- en taalgebruik zijner woonstreek op te schrijven, ten einde de bouwstoffen voor een algemeen Nederlandsch woordenboek bijeen te brengen, ook het noorden van Duitschland, tot aan Rusland toe, zou daartoe kunnen bijdragen.

De heer *Stallaert* stelde verder voor, dank te betuigen aan de Hoogduitsche schrijvers die aan de Nederlandsche letterkunde diensten bewezen hebben; en op zijn voorstel werd besloten, aan die schrijvers de in druk uitgegeven verslagen van de werkzaamheden van dit congres en van de beide vroeger gehoudene toe te zenden.

— De zitting van Zondag was talrijker bezocht dan die van den vorigen dag.

De heer *Conscience* werd tot tweeden voorzitter benoemd.

De heer *van Lennep* deed verslag van eene aan hem opgedragene commissie, om een blijvend fonds voor het Congres daar te stellen, ten einde de kosten te bestrijden. Het resultaat komt hierop neder, dat het beginsel van het Congres behoort veranderd te worden, en dat in Zuid- en Noord-Nederland afzonderlijk eene maatschappij van letterkundige gevestigd worde, welke te zamen één Congres uitmaken. Daarover ontstond eenige discussie, welke eindigde met het uitstellen der beraadslaging over dit voorstel tot den volgenden dag.

De werkzaamheden namen nu eenen aanvang met het voorlezen door den heer *Vleeschouwer*, van een paar letterkundige vragen. Deze hadden tot onderwerp: 1°. de verbastering en verfransching der Nederlandsche taal; 2°. het te loor gaan van vele woorden, welke vroeger algemeen in gebruik waren. Inzonderheid drong de spreker aan op de wederinvoering van het [illegible]

Dr. Snellaert deelde daaromtrent verschillende aanmerkingen mede, en vond die invoering minder noodig. Onder de middelen, welke hij geschikt oordeelde, om de gebruikelijke spraak meer in overeenstemming te brengen met de geschreven taal, noemde hij de invoering van het blijspel op beteren voet. De heer *Dautzenberg* deelde daaromtrent ook eenige bedenkingen mede, terwijl de heer *Vleeschouwer* zijne zaak verder verdedigde. Ook de heer *J. A. de Laet*, deelde daaromtrent nog eenige aanmerkingen mede en na eenige woordenwisseling, waaraan ook de heer *van Lennep* deel nam, werden de discussiën gesloten. Onder anderen verzocht de heer *van Lennep*, dat vele vrienden hem voortaan zouden aanspreken met *doe*, en niet met het hinderlijke *U*, *UEd.*, *UwEd.*, enz.

Nu volgde het rapport der commissiën uit Noord- en Zuid-Nederland, aangesteld tot het beramen van middelen ter zamenstelling van een Nederlandsch woordenboek; dit rapport werd bij monde van prof. *M. de Vries*, uit Groningen, uitgebragt.

Volgens de commissie, zou het woordenboek zich bepalen tot de Neder-

duitsche taal in haren tegenwoordigen door het algemeene en beschaafde gebruik gevestigden toestand.

Het aanvangspunt voor het woordenboek werd gesteld omstreeks het jaar 1637. Verouderde woorden werden niet opgenomen; idiotismen alleen in zoo ver zij denkbeelden uitdrukten, waarvoor de algemeene Nederlandsche taal geen geschikt woord bezit. Bijzonder zou de taal, zoo als zij gesproken wordt, geraadpleegd worden. Het Zuid-Nederlandsche taaleigen zou vooral ter verrijking van het woordenboek aangewend worden. Voorts zou men opnemen: Nederlandsche kunstwoorden in den ruimsten zin, zamengestelde woorden, alleen in zoo ver hunne beteekenis niet terstond uit de bestanddeelen kenbaar is; algemeen gangbare spreekwoorden en spreekwijzen; woorden uit vreemde talen, wanneer zij een Nederlandsch gewaad hebben aangenomen. In een aanhangsel zouden de meest voorkomende barbarismen, de gebruikelijke woorden, uit het Maleisch, Javaansch en Chineesch ontleend en in de Nederlandsche bezittingen gebezigd, worden opgezameld. De rangschikking der woorden zou zijn etymologisch, voor zoo ver de woorden uit oorspronkelijke, bekende stamwoorden zijn ontsproten, volgens eene der drie hoofdwetten.

Van al het behandelde zou eene alphabetische lijst achter het werk worden gevoegd. Bij elk hoofd- en stamwoord zou worden opgegeven de afleidingen [illegible] beteekenissen, gestaafd door voorbeelden, bij voorkeur uit de tegenwoordige eeuw; het synonymieke en het spraakkunstig onderscheid, enz.

In het woordenboek zou eene eenparige spelling worden gevolgd, waartoe de thans in Noord-Nederland heerschende tot grondslag zou strekken, met die wijzigingen, welke bij nader overleg zouden worden vastgesteld.

Het woordenboek zou door eene inleiding worden voorafgegaan, waarin rekenschap van het plan, de inrigtingen en de beginselen des werks wordt gegeven. Het toezigt over de vervaardiging van het woordenboek zou worden opgedragen aan eene commissie van redactie van 3 leden, en de vervaardiging zelve aan beoefenaars der Nederlandsche taal, daartoe door de commissie uit te noodigen.

De druk zou geschieden in de stad, waar de zetel der redactie zou zijn gevestigd; de uitgave te Amsterdam en te Brussel. Zoodra op last van het Congres tot den arbeid besloten en de redactie benoemd zou zijn, zou het plan officieel in de dagbladen worden aangekondigd met de uitnoodiging aan alle belangstellenden om bijdragen tot het groote werk in te zenden. Jaarlijksch zou de redactie van den staat der werkzaamheden aan het Congres verslag doen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 3den September.

KIEZERS-VEREENIGING TE BREDA.

Ter Vergaderingen der Kiezers-Vereeniging te Breda, gehouden den 28 Augustus en den 1 September 1851, zijn tot Kandidaten voor den Gemeente-Raad [illegible]

Mr. J. F. C. J. de Roy, J. B. N. Laurijssen, Mr. E. de Man, Ezn. Mr. J. Mastboom, P. J. van den Goorbergh, J. C. van Mierlo, HEzn. J. A. van der Burgh, G. L. van Mens, A. A. N. Cuypers, H. van der Steenstraaten, J. P. Jespers, Dr. J. Rens, Mr. C. Pels Rijcken, A. Loonen, Czn., A. J. Verlegh.

BREDA, den 2. September 1851.

Commissarissen der Kiesvereeniging voornoemd,
Mr. E. DE MAN Ez., *Voorzitter,*
L. D. G. TEYCHINÉ, *Secretaris.*

Ter vergadering der HANDELS-SOCIETEIT van 1 September 1851, zijn bij meerderheid van stemmen, voor den Gemeente-Raad aangewezen; de Heeren:

J. A. van der Burgh, N. R. H. Gulje, H. van der Steenstraten, P. J. van den Goorbergh, Mr. J. F. C. J. de Roy, F. P. van Reuth, A. A. N. Cuypers., Mr. C. Pels Rijcken, J. B. N. Laurijssen, E. J. A. Kerstens, A. Loonen, Czn. Mr. E. de Man, Ezn., G. van Alphen, A. J. Verlegh, L. F. W. van Cooth.

Eenige Kiezers vermeenen, bij de aanstaande keuzen van 15 Leden voor den Gemeente-Raad te Breda, de aandacht hunner medekiezers te mogen vestigen op de volgende namen:

Mr. J. F. C. J. de Roy, Mr. C. Pels Rijcken, J. C. van Mierlo, HEz. Dr. A. J. F. Ingenhousz, P. Kuijck van Houweninge, J. A. van der Burgh, G. van Alphen, Mr. F. van Gils, Jhr. Mr. P. Six, N. R. H. Gulje, J. P. de Man, Dr. L. F. W. van Cooth, J. B. N. Laurijssen, Mr. K. A. Meeussen en A. J. Verlegh.

De laatste berigten aangaande den toestand van H. M. luiden voldoende; dat van eergisteren hield, dat H. M. schoon, geen zeer rustigen nacht gehad hebbende, overigens redelijk wel was; gisteren behelsde het bulletin dat H. M. redelijk welvarend was. De jonggeboren Prins is rustig en wel.

— Z. M. de Koning heeft Zondag ochtend de godsdienstoefening in de groote kerk te 's Hage bijgewoond, onder het gehoor van den weleerw. heer *Moll*, die in treffende woorden den Hemel heeft gedankt voor de gelukkige bevalling van H. M., en die tevens den hoogen zegen heeft afgesmeekt voor de verdere herstelling van H. M. en den voorspoedigen groei van den jonggeboren Prins.

— Volgens het *Zondagsblad* zou, bij Koninklijk besluit van 28 Augustus jl., bepaald zijn, dat de opleiding der adelborsten bij de Militaire Akademie te Breda, hetgeen tot hiertoe bij wijze van proefneming geschiedde, voortdurend daar zal plaats hebben, en dat dien ten gevolge de noodige reglementen zullen worden ontworpen.

— Men verneemt dat Z. M. de Koning heeft kennis gegeven van Hoogstdeszelfs verhindering om de stad Arnhem, bij gelegenheid der landbouwtentoonstelling aldaar, op den 5den September eerstkomende, te bezoeken.

— Men schrijft uit Stokholm, dat Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden de schoone heerlijkheid *Fögelvik*, nabij die stad, voor de som van 800,000 rd. aangekocht heeft.

— Naar men verneemt heeft H. K. H. Prinses *Frederik* der Nederlanden in de residentie doen gereed maken, om eerlang naar Stockholm te worden opgezonden, de luijerben voor H. K. H. de Kroonprinses van Zweden en Noorwegen, voor de ophanden zijnde bevalling van H. K. H.

— Men schrijft uit 's Gravenhage, dat uit die stad zes personen, voor rekening van het gouvernement, de Londensche tentoonstelling zullen bezoeken, en wel de volgende heeren: *Bron*, juwelier; *Reuser* en *Schoutenberg*, huisschilders; *Meijer*, goudsmid; *Franses*, smid, en *Teriokhel*, timmerman. Ieder dezer personen zal 250 gulden ontvangen tot reis- en verblijfkosten.

— Bij Koninklijk besluit van den 5den Augustus 1851, n°. 9, zijn:

1°. tot ridder van de militaire Willems-orde vierde klasse benoemd: de sergeant-majoor *F. X. Hess*, en de flankeur *O. H. A. Burger*, beiden van het wapen der infanterie in Oost-Indië; en

2°. aangeduid om eervol te doen vermelden, bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indië als in Nederland, de flankeur bij het wapen der infanterie in Oost-Indië *P. Buijdens*, en zulks als een vervolg op Zijner Majesteits besluit van den 19den Julij bevorens n°. 5, houdende toekenning van eervolle belooningen, ter zake van de krijgsverrigtingen in de Wester-afdeeling van Borneo (Pamangkat) op den 11den en 12den September en 21 November 1850, ter zelfder zake.

— Uit Amsterdam wordt gemeld, dat dezer dagen door de heeren *P. C. Claasen*, mr. *W. J. C. van Hasselt*, *W. J. C. A. van Hasselt* en *P. C. Claasen Jr.*, aan het stedelijk bestuur dier stad concessie is gevraagd tot het leggen eener brug over het IJ. Volgens het plan dier heeren zou die brug zijn geheel van hout, 700 ellen lang en 13 à 14 ellen breed, verdeeld in vier gelijke vakken, met drie doorvaarten voor de schepen, twee ter breedte van 14½ el, en eene voor de zeeschepen ter breedte van 17 ellen; over die doorvaarten moeten draaibruggen worden gelegd, welke de voormelde vakken met elkander vereenigen. De hoogte der brug zou, volgens de ontwerpers, zoo aan het begin als aan het einde moeten zijn ter zeedijks hoogte en in het midden ter hoogte van 6 ellen boven Amsterdamsche peil. Van het begin tot het einde, stellen zij voor, de brug aan weerszijden met stevige leuningen of gangborden ter bekwamer hoogte te voorzien. De brug zou een aanvang nemen aan de Westerdoksluis te Amsterdam en eindigen in de nabijheid van het tolhuis. Bij de openingen of doorvaarten zouden, ten gerieve der scheepvaart, stevige duc d'alven en behoorlijke gordingen worden geplaatst.

— In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* leest men:

"Herhaaldelijk waren wij in de gelegenheid te wijzen op den zich meer en meer ontwikkelenden ondernemingsgeest in onze stad. Thans heeft zich weder eene onderneming geconstitueerd tot uitoefening van de stoomvaart van Rotterdam op Bordeaux, in verband tot de voornaamste zeehavens in het zuiden van Frankrijk, welke zoowel aan den handel als aan het reizend publiek groote gemakken en voordeelen aanbiedt. De overtogt geschiedt binnen den tijd van drie à vier dagen, terwijl de vrachten niet hooger dan die van een zeilschip zullen zijn. Wij gelooven dat deze onderneming de belangstelling van den handel en het reizend publiek ten zeerste verdient.

— Blijkens het verslag van de Gedeputeerde Staten dezer Provincie aan de Provinciale Staten uitgebragt is in 1850 in Noordbrabant de opbrengst der voornaamste veldgewassen over het algemeen niet boven het middelmatige geweest.

Er is in 1850 in Noordbrabandt geoogst: 5124 last tarwe; 21,778 last rogge; 3281 last garst; 13,378 last haver; 451 last erwten; 1146 last boonen; 2113 last koolzaad; 432 last en 631,462 pond vlas; 42,983 last aardappelen; 7871 last boekweit, enz. De middelprijzen waren per mud: witte tarwe ƒ 7.34, roode ƒ 7.53, rogge ƒ 4.93, vroege garst ƒ 3.85, late ƒ 3.64; boekweit ƒ 4.66; haver ƒ 2.44; groene erwten ƒ 5.55, graauwe ƒ 5.63; aardappelen ƒ 1.76.

De staat der gezondheid van het vee was bijzonder gunstig; slechts zeer weinige runderen zijn door de longziekte aangetast. Het ontginnen van woeste gronden neemt steeds toe; de inhoudsgrootte der ontgonnen gronden, aan wier eigenaren ingevolge de wet van 6 Junij 1840 (*Staatsblad* n°. 17) vrijdom van verhooging van grondlasten enz. is toegestaan en verzekerd, bedraagt thans in het geheel 6920 bunders, waarvan 1172 bunders aangelegd zijn tot bouwland, 947 tot weiland, 195 tot hooiland, 3976 tot dennebosch, 528 tot bakhout, 72 tot dreef (opgaande boomen).

— De Belgische regering heeft voor 30,000 francs aangekocht de schilderij van *Gallait*, voorstellende de laatste eerbewijzingen aan de graven van Egmond en Hoorn.

Men rekent, dat thans op de gezamenlijke ijzerbanen in Noord-America bijna 2500 stoomwagens, of zoogenaamde locomotiven, in gang zijn, die jaarlijks meer dan 40 millioenen mijlen afleggen. Het aantal der personen, welke in het tijdsverloop van één jaar over deze ijzerbanen worden vervoerd, wordt op 100 millioenen begroot, en de som gelds, welke door deze nieuwe wijze van vervoer op de te voren voor dit aantal personen gevorderde vrachtprijzen wordt uitgewonnen, op zeven millioen ponden sterlings, of 84 Millioen guldens. Men maakt daarbij de opmerking, dat deze inrigtingen, waardoor de minvermogende, wat betreft den spoed eener reis, volmaakt gelijk wordt gesteld met den rijksten kapitalist, in Noord-Amerika bijna uitsluitend voor rekening van bijzondere personen zijn tot stand gebragt.

— Een blad van New-Bedford behelst de volgende opgaven betrekkelijk de walvisch-vangst, waarnaar men zich een denkbeeld kan vormen van de groote schaal waarop deze visscherij in de Vereenigde Staten gedreven wordt. Het is hoofdzakelijk in Massachusetts, dat men zich er op toelegt. Het geheele aantal schepen, daartoe gebezigd wordende, is 608. Daarvan behooren 266, meer dan de helft der geheele scheepsruimte uitmakende, te New-Bedford te huis; Nantucket, New-Londen en Fairhaven hebben elk ongeveer evenveel aandeel in de visscherij. Er zijn nu in de havens 132 schepen, die uitgerust worden om ter visscherij uit te varen, en tot bemanning van welke ongeveer 4000 man noodig zijn. Het kapitaal in de walvischvangst gevestigd, moet tusschen twintig en dertig millioen dollars bedragen, en, zal het een winstgevend bedrijf zijn, dan moet de hoeveelheid gewonnen traan jaarlijks tien millioen dollars opbrengen.

Gedurende de zeven eerste maanden van dit jaar is uit zee aangebragt, voor omstreeks 2,800,000 dollars aan spermaceti, 4,500,000 aan walvischtraan en 1,200,000 dollars aan balein; hetgeen een geheel van 8,500,000 dollars voor de eerste zeven maanden uitmaakt, de vangst aldus voortgaande, zou het geheele jaar omstreeks 15,000,000 dollars opleveren.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 2. SEPTEMBER 1851.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 7,55	tot *f* 7,90.
Het dito dito Rogge (Oude)	» » 0,00	» » 5,40.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» » 5,00	» » 5,20.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» » 0,00	» » 6,40.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 6,10.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.		» 0,16.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,16.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» 0,23.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,25.
Een Nederl. pond Tarwe-meel		» 0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,16.
Een dito pond Boter		» 0,73.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 0,00	tot *f* 2,20
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,85.
Het 1000 Doof Hout		» 2,30.
De kar Spaanders		» 2,85.
De » Struiken		» 2,80.
De 100 Mutsaarden		» 3,50.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (2 *September*) was de fondsnotering: Ned. $2^1/_2$ pCt. $58^{13}/_{16}$, $^1/_{16}$; 3 pCt. $69^1/_8$, $^3/_{16}$; 4 pCt. $89^3/_4$, $^7/_8$, $^{13}/_{16}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $88^{11}/_{16}$, $^3/_4$; Amort.-Syndik. $89^3/_4$; Handelm. $109^1/_8$; Belgie $2^1/_2$ pCt. $48^5/_{16}$, $^3/_8$; Frankrijk 3 pCt. $52^5/_8$, $^{11}/_{16}$; Spanje Ardoins $15^7/_{16}$, $^3/_8$; dito van 520 P. st. $15^{11}/_{16}$, $^1/_8$; dito Onbep. St. 15, $^1/_{16}$; 3 pCt. $39^3/_8$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $35^9/_{16}$; Coupons Ardoins $8^{11}/_{16}$, $^1/_8$; Passive $5^9/_{16}$, $^5/_8$; Fr. Uitgest. $8^{11}/_{16}$; Portugezen 4 pCt. $33^3/_8$, $^1/_2$; Rusland 5 pCt. $107^1/_8$; dito 1828—29 $106^1/_4$, $^1/_8$, $^1/_{16}$; Certif. 1831—33 $95^1/_8$, $^3/_8$; $4^1/_2$ pCt. $100^1/_8$, $^1/_4$; 4 pCt. bij *Hope* $89^5/_8$; Id. bij *Stieglitz* $89^5/_{16}$, $^1/_4$; Certif. van Assign. 6 pCt. $67^3/_4$, $^7/_8$; Polen Aand. $79^1/_2$, $^3/_8$; Oostenr. Metall. 76, $^1/_4$; $2^1/_2$ pCt. $38^7/_{16}$, $^1/_2$; Nieuwe $2^1/_2$ pCt. $59^1/_{16}$, $^1/_2$; Nieuwe 5 pCt. $80^5/_8$, $^{15}/_{16}$; Denem. $101^1/_8$.

Advertentiën.

*** GETROUWD:

B. J. WAGNER
en
J. B. C. ENGELEN.

Huize Moeren
nabij *Zundert*,
den 28. Augustus 1851.

Met Toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur der Stad Breda.

GROOT CONCERT,

Op Zaturdag den 6. September 1851,

IN DE ZAAL VAN DEN SCHOUWBURG,

TE GEVEN

DOOR ONZEN JEUGDIGEN STADGENOOT

W. VAN DEN HEUVEL,

Leerling van de Koninklijke Muzijkschool, en 1ste Viool aan het Koninklijk Théâtre te Brussel.

PROGRAMMA.

1ste AFDEELING.

N°. 1. Ouverture Yelva, *Harmonie-Muzijk* .... BÖHM.
» 2. 3ème Concert voor de Viool .... WERY.
» 3. Die Betende. Door de Liedertafel .... DIABELLI.
» 4. 6ème Concert voor de Viool .... DE BÉRIOT.

2de AFDEELING.

N°. 1. Ouverture Kalliwoda, *Harmonie-Muzijk* .... KALLIWODA.
» 2. L'Inquiétude, Solo voor de Piano .... DREYSCHOCK.
» 3. Das Bild der Rose .... REICHHARDT.
Fliege, Schifflein. Door de Liedertafel .... KUEKEN.
» 4. Fantaisie voor de Viool sur l'air: Dieu sauve l'Empereur .... LEONARD.
Op algemeen verzoek. Grand Duo pour le Violon seul .... WERY.

Aanvang des avonds te 7 uren.

De Entrée-Kaartjes zijn bepaald op 90 Cents voor een Heer en 49 Cents voor eene Dame. De Kaartjes zijn verkrijgbaar bij de Uitgevers dezes en aan het Lokaal van den Schouwburg.

*** Het Bestuur der 1e Afdeeling van de Maatschappij van Landbouw, Tuinbouw en Veeteelt in het Arrondissement *Breda*, noodigt bij deze een' *ieder* uit, voortbrengselen van LAND- en TUINBOUW, VRUCHTEN, PLANTEN, BLOEMEN, enz., enz., op de aanstaande **TENTOONSTELLING** te willen inzenden, welke zal plaats hebben op 21, 22 en 23 September e. k.

De voorwaarden en nadere bepalingen betreffende deze TENTOONSTELLING zijn breeder in het uitgegeven Programma omschreven, waarin ook de verschillende prijzen staan uitgedrukt; terwijl het Bestuur tevens verwittigt, dat behalve de daarin bepaalde prijzen eene *extra-premie van f* **25** door de Stad *Breda* is uitgeloofd aan den inzender van de *beste en meest verschillende verzameling van voortbrengselen in gezegd Programma opgenoemd.*

Door evengemelde Stad is er tevens voor de te houden **HARDDRAVERIJ** eene *prachtige Zilveren Tabaksdoos* als *extra-premie* aan *hem* uitgeloofd, die den eersten prijs zal behaald hebben.

Tevens wordt een' ieder volgens het Programma nogmaals dringend verzocht, om zich ter inzending op de TENTOONSTELLING *vóór* 15 *September*, en ter mededinging bij de HARDDRAVERIJ uiterlijk *vóór den* **10.** *dier maand*, aan den Secretaris der Afdeeling te willen aanmelden.

Het Bestuur,
BREDA, Doctor INGEN-HOUSZ, *Voorz.*
30 Augustus 1851. Mr. A. H. DE BRUYN, *Secr.-Penningm.*

*** Men verlangt tegen 1°. *November* aanstaande TE HUREN op een Dorp in *Noord-Braband*, waar eene Protestantsche Kerk en goede gelegenheid tot Onderwijs is: een fatsoenlijk, droog en goed onderhouden **HUIS** van drie of vier KAMERS, met KELDER, KEUKEN en TUIN, op eenen vrolijken stand. De huurprijs mag de *f* 100.— niet te boven gaan.

Adres met *gefrankeerde* Brieven, zoo mogelijk met schriftelijke aanbeveling door den Predikant der plaats, onder de Letters IJ. Z., aan den Boekhandelaar P. K. BRAAT, te *Dordrecht*.

*** De Boekhandelaren KEMINK EN ZOON, te *Utrecht*, hebben uitgegeven:

DE GRONINGER SCHOOL IN HAREN STRIJD.

Brief aan den Hoogleeraar Dr. P. HOFSTEDE DE GROOT, tot antwoord op zijn woord aan de Hervormde Gemeente te 's Gravenhage, door

Dr. J. I. DOEDES, Predikant te Rotterdam.

Gr. 8°. *f* 0.65.

DISSONANTEN MET DEN GRONDTOON ONZER EEUW.

Aphorismen over Godsdienst en Staatkunde, en over Christenkerk en Christengeloof in onderlinge betrekking.

Gr. 8°. *f* 0.40.

Jaarboeken voor Wetenschappelijke Theologie,

onder redactie van Dr. J. I. DOEDES, Dr. P. HARTING, Dr. H. H. KEMINK en Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

IXe deel, 2e stuk. Prijs per deel van 4 stukken *f* 8.00.

*** Bij L. SCHIERBEEK, te *Leeuwarden*, is gedrukt en te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN DE

VOLKSGENEESKUNDE

DOOR

Dr. J. F. OSIANDER,

Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen.

NAGEZIEN EN VERMEERDERD MET AANWIJZINGEN DER KENTEEKENEN VAN DE **ONDERSCHEIDENE ZIEKTEN**, ENZ.

DOOR

J. A. VAN OORT,

Officier van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armée.

Dit werk bevat eene groote menigte eenvoudige middelen en raadgevingen, welke de natuur zelve tegen de kwalen en krankheden der menschen heeft daargesteld; men vindt er onder eene menigte andere raadgevingen, tegen: Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Verkoudheid, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik, Buikloop, Aambeijen, Jicht en Rhumatisme, Aamborstigheid, Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den Pisweg, Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende Ziekte, Koliek, Geelzucht, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der Kinderen, Klierziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid, Ziekten der Zwangerschap, Ontsteking der Vrouwelijke Borsten, Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen Besmettelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera Morbus, Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz., enz.

De *buitengewone goedkoope* prijs van dit Handboek, dat behalve de voorrede en inhoud 302 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op *f* **1,25**.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.